

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Ήδη από τον τίτλο του ποιήματος και τον πρώτο κιόλας στίχο "Α! κύριε Μαλακάση", ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται τον ειρωνικό και σατυρικό τόνο που διακρίνουμε σε όλη την συλλογή "Ελεγεία και Σάτιρες" όπου ανήκει η "Μικρή εις Α Μείζον".

Στο ποίημα ο Καρυωτάκης προσκαλεί τον ποιητή Μαλακάση σε μια ποιητική αναμέτρηση που μοιάζει παρωδία του ποιητικού αγώνα μεταξύ Αισχύλου και Ευριπίδη στους "Βατράχους" του Αριστοφάνη. Η γελοιογραφική απεικόνιση του Μαλακάση, η αναφορά σε ζυγαριά, τα ρητορικά ερωτήματα ("ποιος θα βρεθεί να μας δικάσει", "ποιος τελευταίος θα γελάσει") κι ο αυτοσαρκασμός του Καρυωτάκη είναι μερικά από τα μέσα που εκφράζουν την διάθεσή του να καυτηριάσει στο πρόσωπο τον Μαλακάση το ποιητή κατεστημένο της εποχής που κατά τον Καρυωτάκη δε διέθετε την ποιητική ουσία που εκπροσωπούσε ο ίδιος.

Βέβαια η υποσημείωση που συμπεριέλαβε ο Καρυωτάκης ότι οι στίχοι αυτοί απευθύνονται στον κοσμικό κύριο και όχι στον ποιητή Μαλακάση επισημαίνει ότι αναγνωρίζεται η ποιητική αξία του Μαλακάση· ωστόσο δεν αναιρείται ότι τον καυτηριάζει πολύ έντονα για την επιδερμικότητα, την υποκρισία και την έπαρσή του σ' ένα προσωπικό επιθετικό τόνο και ίσως με μια διορατικότητα καθώς ο χρόνος δικαίωσε τον Καρυωτάκη σε ότι αφορά την αξία του ποιητή.

Β.1. Η μετρική μορφή και η ομοιοκαταληξία του ποιήματος επιβεβαιώνουν την άποψη ότι ο Καρυωτάκης, παρ' ότι διατηρεί τυπικά τον τεχνικό στίχο (όπου οποιό την "τυραννία" "υποτάσσεται εντελώς" στις δυο πρώτες του συλλογές), παρεκκλίνει τελικά από τους "κανόνες" του. Έτσι, αν και υπάρχει ιαμβικός εννεασύλλαβος στίχος με ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία που εξασφαλίζουν μια "αρκετά σφιχτή φόρμα", στους στίχους 7 – 10 παρατηρούμε τροχαϊκό μέτρο ενώ ειδικά στο στίχο 8 σχηματίζεται μεσοτονικό μέτρο. Αυτές οι αλλαγές σε συνδυασμό με την πυκνή στίξη τους διασκελισμούς (στίχ. 13-14, 14-15, 16-17 και το χασοτόνισμα των στίχων 16 και 18 "σπάνε" τον άψογο ιαμβικό ρυθμό και δημιουργούν και μορφολογικά "ασυμφωνία".

Β.2. Στο ποίημα διακρίνονται γλωσσικά στοιχεία της καθημερινότητας ("Α, κύριε", "παράστημα", "φάτσα", "γκριμάτσα", "να βροντήσω"), που στοιχειοθετούν το λεγόμενο "ρεαλισμό" της Καρυωτακικής ποίησης.

Παράλληλα, χρησιμοποιούνται λόγιες λέξεις (π.χ "θελκτικό μειδίαμα", "monocle", "αριστοκράται", "σκήνωμα", "άθυρμα" κ.α). Ο συνδυασμός της καθαρεύουσας και των λαϊκών τύπων της δημοτικής δημιουργεί κωμικά υβρίδια και επιτείνει την ειρωνεία και το σαρκασμό του Καρυωτάκη προς την προσποιητή και ακατάδεκτη συμπεριφορά του Μαλακάση. Ταυτόχρονα όμως, με τον αυτοσαρκασμό που δίνουν οι λόγιοι, βαρείς χαρακτηρισμοί προς τον ίδιο τον Καρυωτάκη δίνεται ένας σοβαρός τόνος που αφορά την αυτοπεποίθηση του Καρυωτάκη που αισθάνεται να υπερισχύει στην ποιητική αυτή αναμέτρηση.

Γ. Η αρχή και το τέλος του ποιήματος δίνονται με δυο ρητορικά ερωτήματα "ποιος να βρεθεί να μας δικάσει", "ποιος τελευταίος θα γελάσει", όπου είναι διάχυτη η ειρωνεία κι ο σαρκασμός.

Στο πρώτο ερώτημα η απάντηση είναι ο χρόνος, ο αντικειμενικός παράγοντας αξιολόγησης, "δίκης", των δυο ποιητών Καρυωτάκη και Μαλακάση που αναμετρώνται ποιητικά.

Ο Μαλακάσης, αναγνωρισμένος ποιητής της εποχής κρίνεται για την επιδερμικότητά του από τον Καρυωτάκη που με την προσφώνηση "Α! κύριε, κύριε" και την ειρωνική παρεμβολή λόγιων τύπων "μικρόν εμέ" δηλώνει ότι δεν εμπιστεύεται τα κριτήρια της εποχής αλλά το "δικαστήριο του χρόνου" που μπορεί ν' αποφανθεί για την αληθινή ποιητική ουσία.

Στο δεύτερο ερώτημα, παραλλαγή του πρώτου με την ίδια αρχική προσφώνηση προφητικά και διορατικά ο Καρυωτάκης υπαινίσσεται ότι αυτός ο ίδιος όπως διατυπώνει λαϊκά και δηκτικά "θα γελάσει τελευταίος", εκδηλώνοντας την πίστη και την αυτοπεποίθηση του στην μελλοντική του καταξίωση.

Δ. Ο Καρυωτάκης και στα δυο ποιήματά του σαρκάζει και αυτοσαρκάζεται σ' ότι αφορά την ποιητική υπόσταση και ιδιότητα.

Στο πρώτο βέβαια ποίημα αναμετριέται ποιητικά με τον αναγνωρισμένο στην εποχή του ποιητή Μαλακάση και κατακρίνει την κοσμικότητα και την προσποίηση, τη μεγαλομανία και την υπεροψία του ποιητικού κατεστημένου αντιπαραβάλλοντας τη δική του ποιητική ουσία που υπογραμμίζει μέσα από τον αυτοσαρκασμό. (Αυτοχαρακτηρίζεται "μίσητό σκηνώμα", "θανάτου άθυρμα", "συντριμμένο βάζο", "κύμβαλον αλαλάζον",)

Στο ποίημα "όλοι μαζί" σε α' πληθυντικό στηλιτεύει τα ίδια τα χαρακτηριστικά της αλαζονείας και της έπαρσης του ποιητικού κόσμου που περιγράφει σαν ένα σινάφι ένα "συρφετό" φιλόδοξο κι εγωιστικό ("Μόνο για μας υπάρχουν του Θεού τα πλάσματα και βέβαια όλη η φύσις"). Τοποθετεί ανάμεσά τους και τον εαυτό του και πάλι αυτοσαρκάζεται σκληρά ("κι αν πειναλέοι γυρνάμε ολημερίς...") θεωρώντας ότι το "περιβάλλον" και η "εποχή" μετέτρεψαν τους ποιητές σε "εξίλαστήρια θύματα".